

40 JAAR NATUURPUNT OOST-BRABANT GESCHIEDENIS VAN EEN VERENIGING EN VAN HET LANDSCHAP

Veertig jaar opkomen voor natuur en landschap is niet niks. Met fierheid kijken we terug op onze verwezenlijkingen. In de loop van de jaren is de rol van de Regionale veranderd, nieuwe uitdagingen dienen zich aan. Wie de toekomst wil voorbereiden, moet zijn verleden kennen. Hier dan het verhaal van veertig jaar inzet.

De aanloop

In de periode 1965-70 opereerden onder de naam 'Ornithologische Commissie' een aantal lokale groepen, o.m. in Honsem (toen was Honsem de fusie van Opvelp, Neervelp, Willebringen en Meldert), Boutersem, Messelbroek, Rillaar en Bost. Het waren natuurbeschermingsgroepen avant la lettre gesteund door Edgar Kesteloot. Tot hen behoorden Joz Vrancken, Paul Tuerlinckx, André Roelants, Leonard Van Roy, Mark Van Herberghen en Hugo Abts. Naar aanleiding van het eerste Europees Jaar voor Natuurbehoud (1970) werd een gezamenlijk tijdschriftje uitgegeven: Nu of Nooit. Dat was de start voor de verdere samenwerking. Want vooraleer de vzw werd opgericht, verscheen in '71 reeds tweemaal het tijdschrift. Diezelfde mensen, die later de kern van de Regionale zouden vormen, organiseerden jaarlijkse natuurstudie- en natuurbeheerskampen, meestal in de Gaume. Naast vrijwillig natuurbeheer in de moerassen van de Boven-Semois, waren ze ook intensief bezig met natuurstudie.

In die periode verruimde de interesse naar natuurbehoud in brede zin. Dat was toen allesbehalve evident. Het is de verdien-

ste geweest van het Europees Jaar voor Natuurbehoud dat ze de natuurbescherming op de maatschappelijke agenda heeft geplaatst.

De eerste bovenlokale acties waren die tegen de verkaveling van het domein Hottat en de open ruimte tussen Pellenberg, Korbeek-Lo en Lovenjoel, waar een grootschalige nieuwe wijk met school en kerk was gepland, en dit in een periode dat er nog geen gewestplannen bestonden en het al of niet vergunnen volledig afhing van een politieke beslissing. Intussen is het domein Hottat en omgeving geklasseerd en vormt het een mooie open ruimte aan de rand van de Leuvense agglomeratie. Hetzelfde gebeurde met het prachtige Bruulbos (Lovenjoel), dat toen nog in privébezit was. Een andere geslaagde protestactie uit die tijd dateert van september 1970 tijdens de plechtigheid voor de Nationale Natuurbeschermingsdag aan de Warandevijver in Meerdaalwoud. Ze was gericht tegen een plan van de bosbeheerder (toen: Waters en Bossen) voor asfaltering en verharding van verschillende tientallen km boswegen in Meerdaalwoud. Of hoe de opvattingen kunnen wijzigen: nu is Meerdaalwoud over grote delen autovrij gemaakt ... door de bosbeheerder!

Koninklijke vereniging tegen wreedheid jegens dieren

Ornithologische Commissie Verrijkt
Ornithologische Commissie Honsem

nodigen U uit op

Tentoonstelling over Vogel- en Natuurbescherming

in de Stedelijke Tentoonstellingzaal
Savoiestraat - Leuven

vanaf 10 oktober 1969 om 14 u. tot 13 oktober 1969 te 19 u.

Iedere dag open van 11 tot 19 u.
Doorlopende Dia-projectie's.

We eisen :

- Volledige afschaffing der vogelvangst.
- Het behoud van groene ruimten, daarom vrijwaring van Heverlee - Bos.
- Geen bosroof.

Ver. uitg. : Hugo Abts - Vinave 35, Opvelp-Honsem.

Tentoonstelling in het Stedelijk Museum van Leuven, nu M.

Eerste tijdschrift met embleem Europees Jaar Natuurbehoud.

Foto: 1969, de jonge natuurbeschermers op beheerkamp in Sampon, Boven-Semoisvallei.

René Broekmans
voorzitter 1971-1975

OROMB, later Regionale Vereniging Natuur en Landschap en nu Natuurpunt Oost-Brabant, was de eerste leefmilieubeweging in onze streek die gemeentegrensoverschrijdend werkte vanuit de basis!

1971. Uit de samenwerking groeide een regionale vereniging

Op 24 september 1971 was het zover. Afgevaardigden van de verschillende lokale groepen plus René Broekmans van het actiecomité tegen de motorcross op de Kesselberg en een aantal mensen van Hoegaarden kwamen samen in het bovenzaaltje van de Jespo-jeugdclub in Vertrijk (Boutersem) om een vereniging op te richten. Moeilijkste opdracht was een naam te vinden: ze wilden niet alleen rond natuur werken, maar ook rond milieu en ruimtelijke ordening. Uiteindelijk werd het voorstel van André Roelants aanvaard: Overkoepelende Raad voor de Organisatie van Milieubeheer (OROMB). In 1975 werd de naam gewijzigd in Regionale Vereniging Natuur en Landschap vzw. De officiële stichting gebeurde op 19 november 1971. René Broekmans werd de eerste voorzitter. André Roelants ondervoorzitter en Hugo Abts secretaris.

Een belangrijke stempel op de groep werd gedrukt door het boek van de Franse denker Philippe Saint Marc (*La Socialisation de la Nature*) die uitging van de natuur als een publiek of gemeenschapsgoed dat moet worden doorgegeven aan de toekomstige generaties en waarvoor de burger en de overheden verantwoordelijk zijn. Revolutionair voor die tijd! Het betekende een omslag van natuur- en vogelkijken als leuke vrijetijdsbesteding naar maatschappelijk engagement. De huidige slagzin 'Natuur voor iedereen' kan je al vinden in dit boek.

Legendarische wapenfeiten uit de beginperiode

De jonge vzw met uitsluitend enthousiaste en jonge vrijwilligers schoot onmiddellijk in actie. Een eerste succesvolle campagne was die tegen de crosswedstrijden en de Paastrofee op de Kesselberg. Geen makkelijke zaak, maar uiteindelijk resulteerde dit in het klasseringsbesluit van 16 december 1972.

Een andere legendarische actie, die jaren heeft geduurd, was gericht tegen de plannen om tussen Aarschot en Diest een grote recreatiewaterplas te maken met attractieve villapercelen in de omliggende bossen van Averbode en van de Merode, naar het voorbeeld van Keerbergen. De jonge vereniging stond alleen in het verzet tegen de planologische ontwerpers, tegen de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Brabant en tegen het Welvaartscomité Hageland. Het was een hele gebeurtenis dat de kleine vzw met louter vrijwilligers er in slaagde de plannen, na nog een nieuwe variant van STABO, te laten afvoeren, en dit dank zij het op gang brengen van een proces van actievoeren, inventariseren en dialoog. Intussen zijn de Demerbroeken en Averbodebos en Heide aangeduid als Europees Vogelrichtlijngebied, Europees Habitatgebied en is de reservaatuitbouw in volle ontwikkeling. Het huidige Merode-project van streek- en natuurontwikkeling in de Zuiderkempen en de Averbodebossen zou er zonder deze actie nooit gekomen zijn. De natuur zou er plaats gemaakt hebben voor een verkaveld villalandschap, en de Demerbroeken voor recreatieve waterplassen met verblijfsaccommodatie. In al die fasen heeft de Regionale het verschil gemaakt. Het bewijs dat inzet en engagement zinvol kunnen zijn.

Parallel hiermee werden naar aanleiding van nog maar eens een motorcross acties gevoerd voor de klassering van de Wijngaardberg. Hetzelfde gebeurde voor de Beningsberg in Wezemaal. Tot drie maal toe, ook hier nog in de pre-gewestplanperiode, werd deze Diestiaanheuvel op het laatste nippertje gered van ontzanding en verkaveling. Drie maal werd hij ook doorverkocht. Telkens werd tussengekomen bij de

Averbode Bos & Heide. Foto Staf De Roover en José Craenen

Wijngaardberg gered door de Regionale. Begrazing door Hebridenschape.

Vlaamse Gemeenschap om hem als natuurreservaat te kopen, wat eindelijk gebeurde in het begin van de jaren '90. Zowel de Beningsberg als de Wijngaardberg zijn nu natuurreservaat. Even legendarisch was de actie rond het Walenbos, waar de toenmalige Nationale Landmaatschappij in de 60-iger jaren in navolging van hun ontginningsproject rond de Zegge in Geel gronden opkocht om het Walenboscomplex voor nieuwe boerderijvestigingen te ontginnen. Ook hier resulteerde de actie in een klassering als landschap. Nu is het Walenbos één van de grootste Vlaamse natuurreservaten. Minder succesvol verging het de Middelberg, de prachtigste Diestiaanheuvel met droge en natte heide, en het aangrenzend bos- en heidecomplex van Nieuwenhuyzen in Rotselaar, toen het biotoop van verschillende koppels nachtzwaluw en vele andere zeldzaamheden. De verkaveling van dit complex, waarvoor in maart 1975 de werken startten, kon de Regionale niet tegenhouden, wat leidde tot het huidige villapark. Dit gebied was op het gewestplan, dat inmiddels tot stand was gekomen, aangeduid als natuurgebied, maar er gold nog een oude verkavelingsver-

Langdonken met de zeldzame Spaanse ruiter. Foto Luc Nagels

Natuur en Landschap

Driemaandelijks Tijdschrift 1982 - 2
Regionale Vereniging Natuur en Landschap v.z.w.

gunning. Ei zo na lukte het opzet na een mobilisatie en een protestwandeling met wel 500 deelnemers. Het spook van de planschade heeft echter finaal de zaken naar de andere kant doen kantelen.

1975. OROMB wordt Natuur en Landschap vzw. De acties gaan door.

Na een zeer moeilijke discussie en stemming op de Algemene Vergadering in Tielt-Winge in 1975 werd de naam OROMB veranderd in Regionale Vereniging Natuur & Landschap. In 1976 werd Hugo Abts voorzitter. Firmin Van Passel werd beheerder-secretaris en drijvende kracht achter de regionale vereniging..

Werk bleef er op de plank. Praktisch de hele lijst van de huidige natuurgebieden binnen Natuurlandpunt Oost-Brabant kan hier de revue passeren. De actie tegen de ontzanding van Schoonhoven bij de aanleg van de A2 en tegen de doorsnijding van 's Hertogenheide bij de aanleg van de ring rond Aarschot was legendarisch. De toch wel scherpe knik in die ring tussen 's Hertogenheide en het industriepark is effectief het gevolg van het optreden van de Regionale. Toen was 's Hertogenheide nog een homogeen heideterrein met vele zeldzame soorten. Firmin Van Passel, Joz Vranken en Jan Van Den Bergh waren rond deze acties de steunpilaren. Maar André Roelants was ook nooit veraf. De ontzanding van Schoonhoven werd tegengehouden en maakt nu de kern uit van een groot en prachtig reservaat. Toch lijdt het gebied vandaag enigszins onder de verdroging tengevolge van de waterwinning. Rond 1980 kwam daar de actie rond Vorsdonkbroek bij, toen de jonge Luc Vervoort de regionale vereniging kwam vervoegen: tweemaal een mijlpaal voor het natuurbehoud.

Dit is ook de tijd van acties tegen de illegale weekendverblijven die in de Zuiderkempen en het Noord-Hageland welig tierden. Op dit ogenblik zitten we nog met die oude kanker uit het verleden, maar de stroom van nieuwe illegale weekendverblijven werd wel opgedroogd. Zo kwam de vereniging in verweer tegen de verdere versnippering met weekendhuisjes in de Langdonken op de grens van Langdorp en Herselt, een actie die in de nationale pers weerklank vond omdat de voorzitter van het comité weekendverblijven niet beter gevonden had dan zijn Duitse scheper op de voorzitter van de Regionale los te laten, met als gevolg beklijvende beelden op de frontpagina van de kranten.

1976 - 1986. Start van het reservatennetwerk en uitbouw van de vereniging. De inzet voor levende waterlopen

Het werken rond de uitbouw van een natuurreservatennetwerk startte in 1976 met de oprichting van het natuurreservaat De Snoekengracht (toen 4 ha 50) in Boutersem. De strategie waarbij vrijwilligers zelf de handen uit de mouwen staken en een concrete bijdrage leverden aan de instandhouding van

de natuur, was een schot in de roos. Hou er rekening mee dat er toen geen aankoopsubsidies bestonden en dat de BNVR (de Belgische Natuur- en Vogelreservaten) juist de aankoop van Blankaart in Diksmuide gerealiseerd had met een lening die eerst moest worden afgelost vooraleer er nieuwe gebieden konden worden aangekocht. Toen is binnen Natuur en Landschap de projectfinanciering ontstaan: vrijwilligers van ter plaatse gingen zich bekommeren om een gebied, probeerden het te verwerven of in huur te krijgen en stonden zelf in voor de financiering en het beheer. Het voorbeeld van de eerste reservaten zoals de Snoekengracht (Boutersem), de Langdonken (Herselt), het Vorsdonkbroek (Gelrode), de Baggelt (Messelbroek), het Aardgat (Tienen), het Dunbergbroek (Holsbeek) en het Paepenbroek (Webbekom) was zo inspirerend dat vele andere initiatieven volgden.

De vereniging draaide volledig op vrijwilligerswerk zonder professionele ondersteuning. Ze bestond uit een reeks lokale kernen enerzijds in het zuiden van het werkingsgebied (Bierbeek - Hoegaarden - Boutersem - Tienen) en anderzijds helemaal in het noorden (Aarschot - Rillaar - Messelbroek) en daartussen een witte vlek zonder actieve gemeentelijke kernen. Het was de beheerraad van de regionale vereniging zelf die telkens opnieuw insprong voor het mobiliseren en actievoeren in deze regio.

Een eerste vorm van professionalisering kwam tot stand na de goedkeuring van een Bijzonder Tijdelijk Tewerkstellingsproject (BTK-project) in het begin van de jaren '80. Dit waren projecten die jaarlijks moesten verlengd worden. De vereniging kreeg een echte uitvalsbasis in de Gilainstraat nr. 1 in Tienen. Luc Vervoort is van dan af een belangrijke motor, steunpilaar en gezicht van de vereniging.

In die periode werd de belangrijke Velpe-actie op gang getrokken, die uiteindelijk de aanbestede en gegunde rechtstrekking en normalisering van de Velpe van Opvelp tot Halen met drooglegging van de volledige vallei tot een drainageklasse van 70 cm onder het maaiveld (nodig om grasland om te zetten

Velpeactie 1985. Uitblazen in Neervelp na de protestfietstocht tegen de rechtstrekking. Foto Luc Nagels

tot akkers) voorkwam. Een heroïsche strijd, in verschillende etappes. Eerst werd voorgesteld hier en daar een meander te sparen (aan de Snoekengracht bijvoorbeeld), dan om delen in de bovenloop niet recht te trekken (tot grens Kerkom met Vissenaken). Pas in de negentiger jaren werd beslist om het gedeelte stroomafwaarts van de steenweg Tienen-Aarschot niet recht te trekken. Zeker tien protestwandelingen en -fietstochten met honderden deelnemers, honderden vergaderingen (Jules Robijns, Hugo Abts, Luc Vervoort en Fons Nijs) en een goede studie van Luc Vervoort, Raf Desmedt en David Vandeput waren nodig om het tij te doen keren. Het was toen al onze droom dat de Velpe ooit zou deel uitmaken van een 'Groene Hoofdstructuur' (waarvan toen nog geen sprake) en dat zij terug een levende beek zou worden met zuiver water. Met de huidige reservaatprojecten van Natuurpunt en ANB in de bovenloop en het Velpevallei/Paddepoel-complex is hiervan intussen al een heel deel gerealiseerd. Kan je je voorstellen wat de gevolgen zouden zijn bij zware regenval indien Natuur en Landschap niet had ingegrepen en de waterloop geen ruimte had gekregen?

Infocentrum en secretariaat Natuur en Landschap in Tienen van 1980 tot 1996. Foto Luc Nagels

Waar de Regionale present tekende, zamelde ze middelen in voor het Natuurfonds Hageland. Hier in Tienen, 1986. Foto Luc Nagels

Tezelfdertijd werd ook actie gevoerd rond de Getevallei. Daar stonden klassieke wachtbekkens met veel beton gepland waar nu Doysbroek en de Getebossen gelegen zijn. In 1981 werd in Horst de Nationale Natuurbeschermingsdag georganiseerd met als thema 'Water voor natuur' en de strijd tegen de recht-trekking van Winge en Motte. Toen al ontwikkelde de Regionale de idee van 'integraal waterbeheer'. De vereniging stelde een bekenwerkgroep in, die later overgenomen werd door Natuurreservaten en die in heel Vlaanderen actief werd, en uiteindelijk resulteerde in het stopzetten van de beekrecht-trekkingen in Vlaanderen.

In 1983 werd een samenwerkingsakkoord gesloten tussen de Regionale Vereniging Natuur en Landschap en Natuurreservaten, dat in die periode het levenslicht zag als Vlaamse vleugel van de BNVR. Het akkoord behelsde ook de oprichting van het Natuurfonds Hageland. Vanaf toen werden onafgebroken financiële middelen gezocht en ingezameld om zelf gebieden aan te kopen maar ook om projecten elders zoals De Maten in Genk en de Vallei van de Zwarte Beek in Koersel te ondersteunen. Zo werd de basis gelegd voor de huidige 3150 ha beheerd natuurgebied binnen de Regionale, verspreid over de verschillende gemeenten van het werkingsgebied.

1986 - 1999. Uitbreiding van het werkingsgebied. Natuur en Landschap wordt Natuurreservaten Oost-Brabant

In 1986 werd Paul Debrye de voorzitter van Natuur en Landschap. Een gedreven persoonlijkheid die het als een bijzondere missie zag om de werking gebiedsdekkend te maken en in elke gemeente te komen tot een actieve, georganiseerde kern of afdeling. De rol van de Regionale veranderde daardoor

heel duidelijk en ook de positie van de vrijwilliger, aangezien de lokale kern vanaf dan het eerste aanspreekpunt werd. De periode 1986-1999 is er één van verbreding en uitbouw van de gebiedsdekkende werking ten oosten van Leuven.

In diezelfde periode werd de milieuproblematiek van een non-item minstens verbaal een hot-item, en werd ze ingewikkelder

Paul Debrye
voorzitter 1986-1989

Toen ik voorzitter van Natuur en Landschap werd, was ik, bij wijze van spreken, één van de weinigen die geen baard had en geen geitenwollen sokken droeg. De oppositie tegen al wat groen was, was groot.

Het werkingsgebied van de vereniging werd uitgebreid en belangrijke stukken van het Vorsdonkbroek en de Snoekengracht werden aangekocht.

Wanneer ik nu zie hoe de reservaten van Rozendaal en Paddepoel in mijn regio uitbreiden, ben ik trots dat het ecologisch zaad van toen welig kiemt. Maar vooral de vriendschap van de mensen van toen is beklijvend.

Publicatie van de Regionale, hoofdauteur André Roelants

en technischer. Deze evolutie heeft ook consequenties gehad voor de rol van de milieubeweging en vooral voor de rol van de vrijwilliger daarbinnen. Waar de vereniging in de eerste fase de enige was die problemen signaleerde en de zorg voor natuur en milieu emaneerde, moest ze in de tweede fase dikwijls in een ingewikkeld proces van inspraak en besluitvorming meespelen waar ze één van de zoveelste partners was. Dit vereiste andere vaardigheden. Natuur en Landschap werd een speler in elke gemeentelijke adviesraad, bij de projecten rond gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen en ruimtelijke ordening. In deze periode met Paul Debrye als voorzitter van de Regionale en Hugo Abts als voorzitter van Natuurreservaten Vlaanderen kwam het Natuurfonds Hageland tot ontplooiing. Deze periode werd ook gekenmerkt door een aanzienlijke ledengroei.

In 1989 wordt Stef Boogaerts de voorzitter van de Regionale. Het is de tijd van nooit geziene groei, verdieping, verbreding tot een brede middenveldorganisatie waarin de kernen en afdelingen

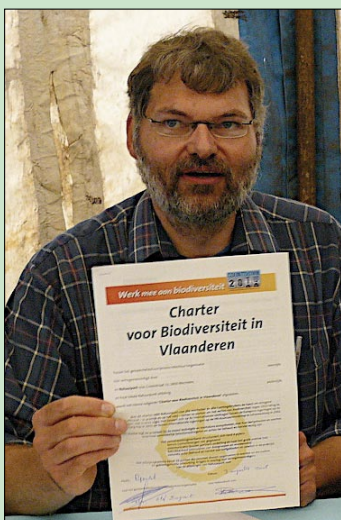
tot in elke gemeente werden uitgebouwd, waar de contacten met het beleid werden versterkt en de organisatie versterkt.

In 1996 wordt Jan Wellekens de voorzitter: Jan ziet het als zijn taak om de werking niet alleen in het Hageland maar ook in Midden-Brabant uit te bouwen. Er komt een afdeling in Leuven en de Herentse werking wordt een voorbeeld voor heel de streek. In die periode fusioneert de Regionale Vereniging Natuur en Landschap met Milieuoverleg Midden-Brabant. De naam van de vereniging wordt veranderd in Natuurreservaten Oost-Brabant vzw, vanwege het associatieverdrag met Natuurreservaten Vlaanderen. Het werkingsgebied van de Regionale strekt zich voortaan uit van Zaventem tot Landen en van Hoeilaart tot Averbode en Geetbets.

Dit is ook de periode van de totstandkoming van de nieuwe provincie Vlaams-Brabant (1995). Stef Boogaerts, Jan Wellekens en het team van de Regionale met de alom aanwezige Luc Vervoort weten de gedeputeerde van Milieu, Cyrille Van Mellaert, en de gedeputeerde van Financiën, Herman Van Autgaarden, ervan te overtuigen een verfrissend natuurbeleid te voeren, met de subsidiering van de aankopen, het project educatief natuurbeheer, de provinciale natuurprojecten en projecten zoals de Getebossen en Het Vinne. Bij de viering van 10 jaar provincie Vlaams-Brabant is het tijdschrift Natuur en Landschap (2005-3) hier uitvoerig op ingegaan. Intussen heeft gedeputeerde Jean-Pol Olbrechts deze instrumenten weten uit te bouwen, en met nieuwe initiatieven zoals de koestersoorten en een goede organisatie weten te versterken.

Van Vogelrichtlijngebieden en ruilverkavelingen

In de jaren tachtig werden de criteria voor de afbakening van de Europese Vogelrichtlijngebieden vastgelegd. Het is aan de alertheid van het duo Luc Vervoort - Hugo Abts te danken dat ook de Demervallei van Schuren tot Aarschot en een deel van de Langdonken als 23e Europees Vogelrichtlijngebied werd voorgesteld. Precies voor dat gebied werd enige tijd later een Europees Life-project goedgekeurd. De afbakening als vogelrichtlijngebied heeft een sterk argument geleverd in de discussie rond ruimte voor de rivier en ruime voor water en tegen de verhoging van de dijken, en het heeft de realisatie van de reservaten Demerbroeken en Langdonken vergemakkelijkt.

Stef Boogaerts
voorzitter 1989-1996

De mooiste herinnering heb ik aan de oprichting van steeds meer lokale afdelingen. Ze schoten als paddestoelen uit de grond! En daarmee werd meteen ook de basis gelegd van de spectaculaire stijging van het ledenaantal, en van het toenemende aantal natuurgebieden.

Jan Wellekens
voorzitter 1996-1999

Tijdens mijn voorzitterschap verhuisde het secretariaat van de regionale vereniging Natuurreservaten Oost-Brabant van Tienen naar Kessel-Lo (Leuven), in de gebouwen van de VMW

(Vlaamse Maatschappij voor de Watervoorziening) langs de Diestsesteenweg. Het secretariaat bestond uit eigen personeelsleden, eerst Hilde Hacour en Ronald Grobben, nadien Mark Van Herck en Marileen Vandenberghe. Ook Luc Vervoort vertoefde regelmatig op het secretariaat om de ploeg te versterken. De uitbouw van de vereniging richting het zuidwesten resulteerde in de oprichting van de afdeling VIJL (Voer IJse en Laan) en de afdeling Leuven. De natuurreservaten binnen onze regio groeiden gestaag in aantal en oppervlakte dankzij de gewaardeerde steun van de toen 'jonge' provincie Vlaams-Brabant, via provinciale aankoop- en inrichtingsubsidies en de ondersteuning van de reinploegen van Natuurreservaten.

Demerbroeken. Foto Staf De Roover

Een ander verhaal is dat van de jarenlange acties rond de ruilverkavelingen. De ruilverkavelingen Melkwezer, Goetsenhoven en Hakendover waren ondanks hevig protest van de vereniging als een pletwals over het landschap gerold. In Hoegaarden heeft de Regionale Vereniging Natuur en Landschap de zaak kunnen doen kantelen dankzij de inzet en het volhardingsvermogen van de plaatselijke medewerkers. Ze slaagden erin het ruilverkavelingsplan sterk bij te sturen zodat de meeste natuur- en landschapswaarden gevrijwaard werden, dat er actief aan natuurontwikkeling werd gedaan en klassieke betonwegen werden vervangen door tweestrokenwegen. Dat was nog nooit eerder gebeurd in de ruilverkavelingsgeschiedenis. Ca. 60 ha werden binnen de ruilverkaveling Hoegaarden bestemd voor natuurontwikkeling en gaven zo mee een impuls aan de prille reservaatvorming. Nu beslaat de oppervlakte aan projecten van Natuurpunt in de Hoegaardse valleien meer dan 200 ha. De latere ruilverkaveling van Vissenaken, werd op dezelfde manier aangepakt. Ook daar konden de projecten Rozendaal en Paddepoel sterk uitgebreid worden en kon een grootschalig natuurontwikkelingsproject met vernatting in de Velpevallei gerealiseerd worden. En dit dank zij de niet-aflaten- de aandacht en doorzetting van betrokken vrijwilligers.

1999 - 2005. Natuurpunt Oost-Brabant: consolidatie en zoeken naar nieuwe identiteit

Toen Jan Wellekens in 1998 medewerker werd van het huidige Agentschap Natuur en Bos werd hij opgevolgd door Denis Clinckemaillie. Voor Denis waren het zeven drukke maar interessante jaren die hij waarmaakte in een team met Marileen Vandenberghen en Luc Vervoort.

Ondertussen was het model van de Regionale met een werking in elke gemeente en zijn streven naar gebiedsdekking gemeengoed geworden in Natuurreservaten Vlaanderen. In 2001 kwam trouwens op Vlaams niveau de fusie tussen De Wielewaal en Natuurreservaten tot stand en werd de naam Natuurpunt aangenomen. Reden om Natuurreservaten Oost-Brabant te herdopen tot Natuurpunt Oost-Brabant. Tegelijkertijd werden de leden van de Regionale ook automatisch lid van Natuurpunt. Op het ogenblik van die operatie ging het om 4300 leden die de Regionale binnenbracht bij Natuurpunt. Met de schaalvergroting binnen Natuurpunt Oost-Brabant enerzijds, de versterkte professionalisering binnen Natuurpunt Vlaanderen anderzijds, en het daar introduceren van wat in de 80-iger en 90-iger jaren zo typisch was voor de aanpak van de Regionale in Oost-Brabant, werd in de periode 2000-2005 gezocht naar een nieuwe invulling van de regionale missie in complementariteit met de Vlaamse werking.

2005 - nu. Regionale hefboom: natuur en landschap als kans voor een streek

In 2005 neemt Hugo Abts het vaandel terug over van Denis. Natuurpunt Oost-Brabant zoomt nu in op de streek en de voordelen en de kansen die de aanwezige natuurwaarden opleveren, op de ondersteuning van de afdelingen over de gemeentegrenzen heen en op het organiseren van regionale hefboomactiviteiten. Belangrijk blijft de werking en inbreng rond natuurgebieden. Getrouw aan de traditie van de Regionale gaat de aandacht ook naar landschap en erfgoed, en niet uitsluitend naar natuur. Vandaar de niet-aflaten- de inzet voor biodiversiteit en kwaliteit van dat landschap, ook in het agrarische gebied en in stad en dorp, en de aandacht voor monumenten in het landschap. In die context situeren zich de gemeentelijke charters voor de biodiversiteit en de grootse evenementen van de Walks for Nature. De baseline van de Regionale vereniging is expliciet: natuur geeft kleur aan het landschap, inzet voor Natuurpunt geeft kleur en zin aan je leven, natuur en landschap zijn geen bedreiging maar een kans

Dennis Clinckemaillie
voorzitter 1999-2005

De jaren als voorzitter zijn voor mij ongetwijfeld zeven drukke maar interessante jaren geweest. Niet alleen de opkomst van de moderne communicatie (computer en e-mail) maar tevens de omvorming naar een meer solide werknemerscontract voor het personeel hebben mij veel bezig gehouden. Op natuurvlak ging alles naar behoren, vele reservaten kregen groeischeuten en gelukkig heeft de provincie

volop ons beleid mee ondersteund, zowel het aankoop- als het projectenbeleid. Ook het Interreg-project heeft zijn vruchten afgeworpen.

Koesterbuur 'avant la lettre': beekjuffer breidt uit in Rosdel.
Foto Jules Robijns

Hugo Abts
voorzitter 1975-1986
en 2005-nu

De Regionale was een pionier, gebiedsdekkend en met een brede doelstelling: natuur, landschap, cultuurhistorie en erfgoed. Vandaar de aandacht voor gebieden en soorten, biodiversiteit in het hele

landschap en voor de ruimtelijke ordening. Zonder de Regionale zouden het Hageland en Oost-Brabant er heel wat minder fraai uitzien en veel minder natuur behouden hebben. Dat willen we tonen tijdens de lustrumwandelingen (zie volgende blz).

voor een streek. De jaarlijkse symposia dragen deze boodschap uit: verbreding, vermaatschappelijking, verantwoordelijkheid nemen, de zelfwerkzaamheid aanmoedigen en kijken naar de onderliggende mechanismen zoals nu het Europees landbouwbeleid en de Europese waterrichtlijn.

Tot slot

Zoals blijkt heeft Natuurpunt Oost-Brabant in de loop van haar 40-jarige geschiedenis op vele vlakken een pioniersrol gespeeld. De Regionale hoopt ook in de toekomst die rol te kunnen blijven waarmaken. De academische zitting van deze achtste lustrumviering wil een impuls geven om de bakens te verzetten en de droom levend te houden. Telkens opnieuw probeert de Regionale via de afdelingen en teams mensen te betrekken en aan te moedigen om lokaal en in de streek het ambitieniveau hoog te houden en de grote internationale ontwikkelingen niet uit het oog te verliezen. De Regionale wil zorgen dat het vuur van het enthousiasme blijft branden, dat nieuwe mensen en nieuwe generaties aangesproken worden, ook al kan dat rond concrete dossiers soms tegenzitten. De vereniging dankt de afdelingen, de actieve medewerkers en haar vele leden, intussen meer dan 8500. Zonder hen zouden de hierboven geschetste realisaties niet mogelijk geweest zijn.

CURSUSSEN:

IN DIT LUSTRUMJAAR EN TEVENS JAAR VAN DE VRIJWILLIGER ZET NATUURPUNT OOST-BRABANT IN OP DRIE CURSUSSEN OM NIEUWE MENSEN OPSTAPKANSEN TE GEVEN OM AAN MEE TE WERKEN IN HET AFDELINGS- EN STREEKWEEFSEL.

- De cursus 'natuur in je streek' te **Boortmeerbeek, Haacht en Kampenhout**. De cursus is reeds gestart op maandag 7 februari en omvat 10 theoretische lessen en 8 lesexcursies. Deze natuur.cursus geeft je een totaalbeeld van Natuurpunt, wat haar doelstellingen zijn en op welke manier ze die wil halen. We leggen fauna en flora in eigen regio onder de loep nemen je mee op sleeptouw en laten je proeven van enkele natuurbelevingen van de hoogste plank: een ringdemonstratie, een planteninventarisatie, meedenken aan een natuurontwikkelingsproject, natuurbeheer,...
- Info:** hans.marijns@natuurpunt.be of 047 37 30 10
- De cursus **natuur om ons heen, koesterburen en leefgebieden in hartje Hageland te Tielt-Winge**. Een organisatie van Natuurpunt Oost-Brabant met medewerking van het gemeentebestuur Tielt-Winge en met de steun van de provincie Vlaams-Brabant. Bedoeling is om tijdens 4 theoretische lessen en 6 excursies meer inzicht te krijgen in het Hagelandse landschap en de typische biodiversiteit die er een gevolg van is. Tijdens deze cursus wordt dieper ingegaan op de provinciale campagne rond de 'koesterburen' en worden de leefgebieden van deze soorten in Midden-Hageland bezocht. De cursus start op 15 maart in de oude jongensschool van Tielt-Winge. Theoretische lessen en excursies gaan door op dinsdagavonden tussen 15 maart en 31 mei.
- Info:** www.natuurpuntoostbrabant.be, secretariaat 016 25 25 19 of npob@natuurpunt.be
- De cursus **Natuur.gebiedengids 2011 Velpe-Mene te Boutersem**. Deze cursus start op donderdagavond 3 maart en omvat 5 theoretische lessen en 7 praktijklessen. We willen met deze cursus gidsen voor de beheerde NP-gebieden vormen die het verhaal kunnen vertellen rond werking, verwerving, beheer, typische kenmerken van het gebied en het omliggend landschap: een wervend verhaal over waar Natuurpunt mee bezig is en het Natuurpuntmodel.
- Info:** www.velpe-mene.be, natuurpunt@velpe-mene.be of 016 46 04 78